

POSUDEK OPONENTA DOKTORSKÉ DISERTAČNÍ PRÁCE

Autorka práce:

Ing. Růžena Kotlářová

Název práce:

Teoretické koncepce postupů oddělování výnosů a nákladů do jednotlivých období

I.

Náročnost tématu doktorské disertační práce

Předložená disertační práce se zabývá vykazováním výsledku hospodaření v jednotlivých účetních obdobích. Zvolené téma se v současné době jeví jako aktuální. Toto téma bylo v popředí v období formulování koncepčních rámců a stává se opět tématem dneška, kdy jednou z hlavních priorit je sladění naší úpravy pravidel pro vedení účetnictví a sestavování účetní závěrky s pravidly Evropské unie.

V této souvislosti je zajímavé sledovat hlavní principy a trendy sjednocování účetních pravidel jak v Evropě, tak v celém světě. Vzhledem k velké "popularitě" mezinárodních účetních standardů (IAS/IFRS) ve světě a vzhledem k jejich profesním kvalitám, je možno očekávat neustálé přibližování účetních pravidel používaných v Evropské unii k mezinárodním účetním standardům a harmonizaci uvedených systémů.

Všeobecně se zastává názor, že používání celosvětově přijatých účetních standardů by zlepšilo transparentnost a možnost porovnávat finanční výkazy a přineslo by velké výhody podnikům i investorům.

IAS/IFRS však obsahuje řadu diskutabilních řešení, která vychází z rozdílných koncepčních základů a vede u určité nekonzistentnosti při zachycování nákladů a výnosů. To vytváří tlak změnu koncepčního rámce a vzniká potřeba zabývat se jeho teoretickým základem. Tato práce je dalším příspěvkem v diskuzi nad koncepčním rámcem a problematikou vykazování výsledku hospodaření. Jde o oblast značně rozsáhlou, jejíž zpracování kladlo na autorku značné nároky.

V hodnocení nelze opomenout velmi rozsáhlé zpracování německy a anglicky psané literatury a odborných článků.

II. K obsahovým otázkám

Autorka (kromě úvodu a závěru) rozdělila práci do čtyř částí. Nejprve zkoumá různé teoretické účetní přístupy k měření zisku. V této části zdůraznila význam realizačního principu pro vykazování výsledku hospodaření.

Poté se věnuje srovnávání účetních koncepcí, jako je soubor německých předpisů pro sestavení účetní závěrky obsažený v HGB, souhrn amerických standardů pro vykazování v účetní závěrce US GAAP a souhrn mezinárodních standardů pro vykazování v účetní závěrce IFRS.

Tyto části přehledným způsobem mapují teoretické základy těchto koncepcí. Zároveň jsou zde uváděny různé přístupy teorie a praxe k daným otázkám týkajícím se vykazování aktiv, závazků, výnosů, nákladů a vlastního kapitálu. V částech čtyři a pět věnovaných projektu sladování IFRS a US GAAP jsou uváděny i ilustrativní příklady, na kterých jsou vysvětleny a porovnány dopady na výsledek při použití různých nově navrhovaných řešení pro vykazování výnosů.

Závěrečná část, z hlediska bilančního přístupu, odděluje dvě základní koncepce výstavby účetních systémů a vykazování výsledku hospodaření:

1. Koncepce „majetkově-závazková“, která je postavena na rozvaze a
2. „koncepte transakční“, která je postavena na výkazu zisku a ztráty.

Práce se pokouší systematicky srovnat výše uvedené koncepce podle různých kritérií. Co se týče obsahu, práce má výkladový charakter, neznamená to však, že se jedná o pouhý popis a řazení poznatků za sebou. Téma je zpracováno jak do šíře, tak do struktury logicky a přehledně. Z práce vyplývá, že autorka má hluboký přehled v literatuře psané na toto téma a práce obsahuje velmi mnoho poznatků a objasnění problematiky, které autorka seřadila novým způsobem a doplnila svými názory.

III. K formálním otázkám

Práce je vybavena vhodným seznamem výchozí literatury včetně zahraniční. Tyto prameny pak nejenže autorka uvádí, ale pracuje s nimi, rozebírá je a řádně cituje.

Práce obsahuje řadu vlastních názorů a hodnocení autorky, má i odpovídající závěr.

IV. Náměty pro obhajobu

Vzhledem k tomu, že tato disertační práce je předkládána k obhajobě za situace, kdy zažíváme finanční krizi a ta se odráží i do hospodářství, je vhodné zahrnovat nerealizované

zisky do výsledku hospodaření, tak jak to umožňují GAAP a IFRS, nebo setrvat na principu opatrnosti a prosazovat model založený na ochraně věřitelů?

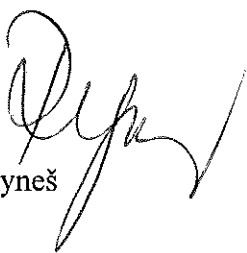
Další otázka se týká možnosti spojit uvedené dva modely, jaký způsobem by to bylo možné a zda je to vůbec možné?

V. Celkové hodnocení

Autorka prokázala samostatné tvůrčí schopnosti v dané oblasti výzkumu. Jde o kvalitní disertační práci, kde je vlastní přínos autorky zřetelný.

Práce po mém soudu splňuje stanovené požadavky na tento druh prací, a proto ji navrhuji k obhajobě.

V Praze 6. prosince 2008

Ing. Petr Ryneš